

SAŽETAK

DRUGA ISPITNA CJELINA

Sažetak

- U drugoj ispitnoj cjelini ispituje se pisanje jednoga od funkcionalnih tekstova navedenih u predmetnome Kurikulumu.
- **Ispitnim katalogom za državnu maturu propisuje se koja se tekstna vrsta ispituje.**
- Na državnoj maturi 2023./2024. piše se sažetak (80 minuta).
- Sažetak donosi ukupno 18 bodova

- Pristupnik piše **sažetak polaznoga teksta**.
- **Procjenjuje važnost informacija** te **navodi osnovne misli i važne pojedinosti** kojima se te misli razrađuju i podupiru.
- Pristupnik **svojim riječima reducira izvorni tekst** na njegove bitne dijelove **koristeći se ključnim riječima** iz polaznoga teksta.
- Sažetak je objektivan tekst pa se u njemu **ne iznose mišljenja, stavovi i komentari** povezani s polaznim tekstom.
- Sažetak treba imati 200 – 250 riječi.

Popis obilježja polaznih tekstova i ishodi koji se ispituju

Tablica 8. Pisanje sažetka

POLAZNI TEKST	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
<p>Polazni tekst za pisanje sažetka ima sljedeća obilježja:</p> <ul style="list-style-type: none">• neknjiževni tekst• duljina približno 600 – 800 riječi• općedruštvena tematika (npr. društvene mreže, reklame, sport, slobodno vrijeme, zdravlje, znanstveno–popularne teme, školovanje i karijera, zaštita okoliša, hrana, suvremene tehnologije)• izražen jasan autorov stav• tekst sadrži više od jedne osnovne misli i više pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli.	<ul style="list-style-type: none">• odrediti temu teksta• odrediti namjenu teksta• odrediti autorov stav• izdvojiti osnovne misli• izdvojiti važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli• razlikovati važne od manje važnih informacija• parafrazirati i pisati svojim riječima• primjenjivati norme hrvatskoga standardnog jezika• povezati misli u jasan i koherentan tekst

Vrednovanje sažetka

- Sažetak se boduje s 9 bodova.
- Postupkom ponderiranja taj se broj množi s 2 te je moguće ostvariti ukupno 18 bodova.
- Sažetak treba imati 200 – 250 riječi.
- Sažetak se vrednuje s obzirom na sljedeće tri sastavnice:
 - **1. Sadržaj**
 - **2. Organizacija teksta i stil**
 - **3. Jezična točnost.**
- U svakoj je sastavnici moguće ostvariti najviše 3 boda

Tablica 10. Ljestvica za bodovanje sažetka

BROJ BODOVA	SADRŽAJ	ORGANIZACIJA TEKSTA I STIL	JEZIČNA TOČNOST
3	<p>Navedeni su opći podatci o tekstu (ime autora, naslov teksta). Određeni su tema i namjena teksta te autorov stav o temi. Izdvojene su osnovne misli i važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Ne navode se suvišne pojedinosti. Osnovne su misli oblikovane vlastitim riječima, a samo su ključne riječi prenesene iz polaznoga teksta.</p>	<p>Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka. U razradi teksta osnovne su misli iznesene jasnim i logičnim slijedom s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta postiže se upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.</p>	<p>Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički točan.</p>

Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav određeni su vrlo općenito. Izdvojene su samo neke osnovne misli i samo neke važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Neke su pojedinosti navedene kao osnovne misli ili je navedeno mnogo suvišnih pojedinosti. Osnovne misli djelomično su oblikovane vlastitim riječima. Uz ključne riječi iz polaznoga teksta preneseni su i drugi izrazi.

Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka, ali uvod i zaključak nisu u potpunosti logično povezani s razradom. U razradi teksta osnovne su misli uglavnom iznesene jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti nisu uvijek logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta uglavnom se postiže upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan uglavnom objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.

Sažetak je uglavnom pravopisno, gramatički i leksički točan.

1	<p>Tekst je prepričan bez sažimanja. Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav nejasno su određeni. Izdvojena je samo jedna osnovna misao i niz nepovezanih i nevažnih pojedinosti. Osnovna misao ili misli uglavnom su oblikovane riječima izravno prenesenima iz polaznoga teksta.</p>	<p>Sažetku nedostaje uvod ili zaključak. U razradi teksta osnovne su misli iznesene djelomično jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su samo navedene i djelomično su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta rijetko se postiže upotrebom veznih sredstava. U dijelovima teksta koji se navodi vlastitim riječima upotrijebljene su riječi ili izrazi primjereni stilu.</p>	<p>Sažetak je djelomično pravopisno, gramatički i leksički točan.</p>
0	<p>Ne određuje se tema, namjena teksta i autorov stav i ne izdvaja se nijedna osnovna misao. Navedene su uglavnom nevažne pojedinosti. Veći dio sažetka prepisan je iz polaznoga teksta.</p>	<p>Sažetak nije trodijelno strukturiran. U razradi teksta nisu iznesene osnovne misli. Pojedinosti koje su iznesene nisu povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta ne postiže se upotrebom veznih sredstava. Upotrebljavaju se riječi i izrazi koji nisu primjereni temi i stilu.</p>	<p>Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički netočan.</p>

Posebne situacije u vrednovanju

Sažetak se neće vrednovati:

- ako pristupnik nije odgovorio na zadani zadatak (ne ostvaruje nijedan bod u kategoriji Sadržaj)
- ako pristupnik nije napisao tekst u obliku sažetka
- ako nema dovoljan broj riječi (dopušteno je odstupanje 10 % od donje granice zadanoga broja riječi)
- ako ima prevelik broj riječi (dopušteno je odstupanje 10 % od gornje granice zadanoga broja riječi)
- ako se pristupnik nepristojno izražava
- ako pristupnik crta i ilustrira na listu za sažetak
- ako je sažetak napisan potpuno nečitkim rukopisom
- ako je sažetak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se pristupnik potpisao punim imenom i prezimenom.

Nakon čitanja polaznoga teksta

- **Smjernice za pisanje sažetka**
- Pročitajte zadani tekst.
- Sažmite polazni tekst svojim riječima tako da:
- *navedete opće podatke o polaznome tekstu*
- *odredite namjenu i temu teksta*
- *navedete osnovne misli teksta i pojedinosti koje ih podupiru*
- *odredite autorov stav o temi.*

Uvod

- Ime autora i teksta
- Tema teksta
- Namjena teksta

Središnji dio

- Odlomaka koliko i u polaznom tekstu (središnji dio)
- 1. odlomak (i svaki idući)

Osnovna misao – prva u odlomku, zasebna i konkretna

Podupirući podatci – sažeto, redom kako se pojavljuju u tekstu

Zaključak

- Ocjena stava i autorov stav
- Povezanost s uvodom i razradom

- *Prenijeti sažeto autorove tvrdnje i ocijeniti njegov stav (kritički, objektivan, subjektivan...)

Posebne napomene

- Središnji dio sažetka organizirati u odlomke prema broju odlomaka iz polaznoga teksta
- Odlomci trebaju biti jednako razrađeni
- Prepričavati svoji riječima, ne prenositi iz teksta konstrukcije
- Izbjegavati prenositi suvišne podatke
- Koristiti se konektorima i izrazima 3. I – objektivnost u svim odlomcima
- Minimalan broj riječi je 180, a maksimalan 250

Konektori

- suprotne (adverzativni): ***međutim, naprotiv, za razliku od, nasuprot tome***
- aditivni (rečenica koja slijedi dodaje nešto sadržaju prethodne rečenice): ***štoviše, uz to, osim toga, također***
- zaključni (konkluzivne): ***dakle, prema tome, s obzirom na to, jednom riječju, sve u svemu***
- objasnidbeni (eksplikativne): ***naime, drugim riječima, jednostavnije rečeno, bolje reći***
- uvjetne (kondicionalne): *u tom slučaju, inače*
- dopusne (koncesivne): ***ipak, svejedno, usprkos tomu, unatoč tomu***

Objektivnost – izrazi u 3. I

- autor piše, iznosi, navodi, objašnjava, tvrdi, ističe, zaključuje
- u tekstu se naglašava, u tekstu se iznosi